

Nr 832

Av herrar Boo och Larsson i Borrby, *angående ungdomens situation i dagens samhälle.*

(Lika lydande med motion nr 669 i Första kammaren)

De senaste decennierna från 1800-talets slut och fram till våra dagar har karaktäriserats av en oerhört snabb utveckling inom alla områden, och aldrig tidigare har människorna ställts inför sådana förändringar som industrialiseringen och övergången från ett gammalt bondesamhälle innebar. Utvecklingstakten har ständigt stegrats närmare vår egen tid, och det finns anledning att förmoda att denna acceleration fortsätter.

Skillnaderna mellan förr och nu blir särskilt markanta i alla situationer som har med ungdom att göra. Förändringarna sker så snabbt att en generation av unga växer upp i en miljö som helt avviker från föräldrarnas vid samma ålder. Det vi i dagligt tal kallar uppfostran är en komplicerad process, men huvudprincipen synes vara att föräldragenerationen delger barnen sina erfarenheter från sin egen barn- och ungdomstid.

Men vad händer när föräldragenerationens erfarenheter och upplevelser inte längre är tillämpbara på barnens miljö och situation? Helt naturligt uppstår uppfostringssvårigheter. Den snabba utvecklingen har medfört att det som föräldrarna kan föra över till barnen hör hemma i en tid av helt andra normer och värderingar och i många fall en helt förändrad teknisk miljö. Föräldrarnas erfarenheter saknar helt eller delvis betydelse för barnens anpassning efter nya förhållanden och miljöer. Den ökade geografiska rörligheten, som är en följd av industrialiseringen, medför även att föräldragenerationens erfarenheter från ett statiskt agrart samhälle inte längre är tillämpbara för dem som kanske växer upp i en storstad med dess levnadsförhållanden och normmönster och attityder.

Allt fler ungdomar får i dag högre utbildning än vad föräldrarna har, och detta medför att föräldragenerationens erfarenheter från skoltiden saknar aktualitet för den uppväxande generationen. Föräldragenerationen har därmed mindre möjligheter att förstå och bistå barnen. Vilka krav ställer de ungdomar som tillbringar en stor del av sin ungdom på skolbänken på sin fritid? Vad är avgörande för deras norm- och åsiktsbildning? Varifrån hämtar de sina värderingar? Det finns skäl att antaga att ungdomen i dag mer än tidigare skapar sina attityder och värderingar utifrån andra källor än hemmet och familjen. Olika massmedia spelar här en stor roll, och den

ökade genomslagskraften och effektiviteten hos dessa skapar en andlig miljö som är vitt skild från den föräldrarna växte upp i.

Det alltmer komplicerade samhället ställer stora krav på individens anpassning, och samhällets skyldighet att skapa gynnsamma förutsättningar för medborgarnas utveckling är uppenbar. Vad som inte är lika uppenbart är vilka medel samhället skall använda sig av för att fostra goda samhällsmedborgare. Att skolan spelar den allra största rollen härvidlag står enligt vår uppfattning helt klart, men vilka åtgärder och insatser utöver skolans är lämpligast och effektivast? Statligt stöd till ungdomsorganisationerna är en mycket viktig insats från samhällets sida. I föreningslivet ges ungdomen tillfällen till träning i ansvarstagande, hänsyn, självverksamhet och parlamentarisk skolning som är grundläggande för samhället i övrigt.

Bakom varje insats från samhällets sida för ungdomsfostran måste ligga inte bara en ärlig vilja att göra den bästa och effektivaste insatsen utan också kunskap och kännedom om de problem som ungdomen ställs inför. Framför allt bör man veta hur och varför skillnader i fysisk och psykisk miljö kan medföra anpassningssvårigheter för de unga i dagens samhälle. För detta krävs en grundlig och kontinuerlig forskning. En sådan forskning skulle avsevärt underlätta samhällsinstansernas ställningstaganden och bättre än för närvarande kunna ge samhällets insatser den rätta riktningen och omfattningen. Enligt vår uppfattning ägnas alltför stort intresse åt att söka få reda på hur man skall nå största möjliga effekt av samhällsinsatserna i stället för att man först undersöker varför allt större ungdomsgrupper har anpassningssvårigheter i samhället och hur dessa svårigheter har uppkommit. Enligt vår mening skulle en grundforskning på detta område skapa förutsättningar även för effektivaste utnyttjande av samhällsinsatserna för ungdomens fostran. 1962 års ungdomsutredning bedriver en värdefull forskning, men den är alltför ensidigt inriktad på resursutnyttjandet, och utredningen är inte heller en permanent institution som kan förväntas fortsätta eller utöka sin forskningsverksamhet i någon större utsträckning.

Med hänvisning till ovan anförda hemställes,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte begära att Kungl. Maj:t må föranstalta om åtgärder för en grundläggande och kontinuerlig forskning om ungdomens situation i dagens samhälle i det syfte som angivits i motionen.

Stockholm den 26 januari 1967

Karl Gust. H. Boo (cp)

Einar Larsson (cp)

i Borrby
